

ACTE PRIMER

Un vestíbul de proporcions modestes que dóna a una cambra per als malalts. A la dreta, una porta que condueix al passadís. Al fons, la porta de la cambra. A l'esquerra, una finestra força ampla. Al centre, tirant cap a l'esquerra, una taula llarga on hi ha un llibre d'actes gruixut, a més d'unes carpetes amb historials dels pacients, actes i tota mena de papers. Al costat de la porta d'entrada, un penja-robes. Al racó de la dreta, una estufa de ferro. Al costat de la finestra, una àmplia prestatgeria que té al damunt un suport per a proves; al costat, unes quantes ampolles de medicines. Als prestatges inferiors, llibres i revistes. La porta central té a cada banda un armari tancat. Al penja-robes hi ha penjats una bata blanca, un abric, un barret. Damunt la prestatgeria, una fotografia bastant vella que representa el col·legi de professors. Alguns seients segons les necessitats.

La INFERMERA LUDMILLA, uns vint-i-vuit anys, relativament bonica, pàl·lida, amb els ulls grossos, de vegades una mica humits, està ocupada a la prestatgeria. De la sala dels malalts ve HOCHROITZPOINTNER, un jove de vint-i-cinc

anys, d'estatura mitjana, gras, amb un petit bigoti, cicatrius, ulleres de pinça, pàl·lid, els cabells ben clenxinats.

HOCHROITZPOINTNER: Encara no ha vingut el professor? Avui els cal força temps allà baix. (*Va cap a la taula i obre una de les carpetes.*) És la tercera autòpsia en vuit dies. Ja és prou per una secció de vint llits. I demà en tenim una altra.

INFERMERA: Ho creu, doctor? La septicèmia?

HOCHROITZPOINTNER: Sí. Ja s'ha fet la denúncia?

INFERMERA: Naturalment, doctor.

HOCHROITZPOINTNER: De fet, no s'ha demostrat res. Però segur que ha estat una intervenció prohibida. Sí, infermera, passen tota mena de coses en aquest món de Déu. (*S'adona que hi ha un paquet obert damunt la taula.*) Ah, aquí tenim les invitacions per al nostre ball. (*Llegeix.*) Sota el patrocini de la princesa Stixenstein. Molt bé, vostè, infermera, també hi vindrà, al nostre ball?

INFERMERA, somrient: No ho crec, doctor.

HOCHROITZPOINTNER: Que potser li prohibeixen ballar?

INFERMERA: No, doctor. No som un orde religiós. No tenim res prohibit.

HOCHROITZPOINTNER, amb una mirada burleta: Ah, no? Res de res?

INFERMERA: Però potser no seria convenient. I a més, en la nostra professió, una no hi té el cap en aquestes coses.

HOCHROITZPOINTNER: Per què no? Doncs què n'hauríem de dir nosaltres, els metges? Fixi's, per exemple, en el doctor Adler.

És professor d'anatomia patològica i un senyor força jovial. A més, jo mai no em sento de tan bon humor com a la sala de disseccions.

Entra per la dreta el DOCTOR OSKAR BERNHARDI, vint-i-cinc anys, força elegant, de conducta amable i deferent, però una mica insegur. HOCHROITZPOINTNER, la INFERMERA.

OSKAR: Bon dia.

HOCHROITZPOINTNER I LA INFERMERA: Bon dia, senyor assistent.

OSKAR: El pare no trigarà a arribar.

HOCHROITZPOINTNER: Ah, ve d'allà baix, senyor assistent? Què hi han constatat, si em permet de preguntar-ho?

OSKAR: El tumor ha sortit del ronyó, i era perfectament delimitat.

HOCHROITZPOINTNER: Això vol dir que encara s'hauria pogut operar?

OSKAR: Sí, possiblement...

HOCHROITZPOINTNER: Si el professor Ebenwald també hi hagués cregut...

OSKAR: ...s'hauria fet l'autòpsia vuit dies abans. (*Vora la taula.*) Ah, aquí tenim els impresos del nostre ball. Però per què els envien aquí?

HOCHROITZPOINTNER: Aquest any, el ball de l'Elisabethinum promet ser una de les festes de carnaval més elegants de la temporada. Ja ha sortit al diari. Diuen que el senyor assistent ha dedicat un vals a la comissió del ball.

OSKAR, a la defensiva: Però... (Anant cap a la sala dels malalts.) Què hi ha de nou allà dins?

HOCHROITZPOINTNER: La septicèmia és a les acaballes.

OSKAR: Ah, bé... (Lamentant-ho.) No hi havia res a fer.

HOCHROITZPOINTNER: Jo li he donat una injecció de càmfora.

OSKAR: L'art d'allargar la vida el tenim per la mà.

Per la dreta entra el PROFESSOR BERNHARDI, cinquanta anys llargs, barba grisa, cabells no gaire llargs, tallats d'una manera senzilla, el seu comportament és més aviat el d'un home de món que el d'un científic. El DOCTOR KURT PFLUGFELDER, el seu assistent, té vint-i-set anys, bigoti, ulleres de pinça, vital, però d'una certa rigidesa. HOCHROITZPOINTNER, la INFERMERA, OSKAR. Salutacions.

BERNHARDI, encara a la porta: Però...

LA INFERMERA li treu l'abric que du damunt les espatlles i el penja a la perxa.

KURT: No acabo d'aclarir-me, professor; al doctor Adler li hauria semblat millor que el diagnòstic del professor Ebenwald hagués estat correcte.

BERNHARDI, somrient: Però, estimat doctor Pflugfelder! Veu traïdories per tot arreu. On anirà a parar amb la seva desconfiança?

HOCHROITZPOINTNER: Bon dia, professor.

BERNHARDI: Bon dia.

HOCHROITZPOINTNER: El doctor Oskar m'acaba de dir que nosaltres teníem raó.

BERNHARDI: Sí, estimat col·lega. Però alhora no teníem raó... O és que potser ja no està de pràctiques amb el professor Ebenwald?

OSKAR: El doctor Hochroitpointner ho està gairebé a totes les seccions.

BERNHARDI: Doncs vostè deu tenir molts patriotismes per defensar.

HOCHROITZPOINTNER *serra els llavis.*

BERNHARDI, *posant-li lleugerament la mà a l'espatlla, en to amistós:* Bé, doncs, què hi ha de nou?

HOCHROITZPOINTNER: La septicèmia va per molt mal camí.

BERNHARDI: Però la pobra noia, encara és viva?

KURT: També se l'haurien pogut quedar a la secció de ginecologia.

OSKAR: Abans d'ahir no tenien cap llit disponible.

HOCHROITZPOINTNER: Doncs què declararem com a causa de la mort?

OSKAR: Septicèmia, naturalment.

HOCHROITZPOINTNER: I la causa de la septicèmia? Perquè probablement hi ha hagut una intervenció prohibida, no...?

BERNHARDI, *que mentrestant ha signat uns quants escrits que li ha presentat la INFERMERA:* No s'ha pogut demostrar. No es va diagnosticar cap lesió. S'ha fet la denúncia i amb

això l'assumpte queda resolt per a nosaltres. I per a la pobra noia, ja ho estava abans. (*S'aixeca i es disposa a anar a la sala dels malalts.*)

Entra el PROFESSOR EBENWALD, molt alt i prim, d'uns quaranta anys, amb l'abric damunt les espatlles, barba curta, ulleres, parla amb senzillesa i de vegades amb un accent marcadament austríac. HOCHROITZPOINTNER, la INFERMERA, OSKAR, el PROFESSOR BERNHARDI, KURT.

EBENWALD: Bon dia. Que potser... Ah, veig que vostè és aquí, senyor director.

BERNHARDI: Bon dia, estimat col·lega.

EBENWALD: Senyor director, em podria dedicar un minut?

BERNHARDI: Ara?

EBENWALD, acostant-se a ell: Si li és possible. Es tracta de la renovació de personal de la secció de Tugendvetter.

BERNHARDI: Corre tanta pressa? Si pot ser, estimat col·lega, d'aquí a mitja hora a la meva oficina...

EBENWALD: Sí, però justament ara haig d'impartir el meu curs, senyor director.

BERNHARDI, després d'un moment de reflexió: De seguida estaré llest. Si vol tenir una mica de paciència, estimat col·lega.

EBENWALD: D'acord, d'acord.

BERNHARDI, a OSKAR: Ja has donat al doctor Hochroitzpointner l'informe de l'autòpsia?

OSKAR: Sí, ho he fet. (*Se'l treu de la butxaca.*) Tindria la bon-dat, estimat col·lega, de registrar-lo de seguida?

HOCHROITZPOINTNER: Amb molt de gust.

BERNHARDI, OSKAR, KURT, la INFERMERA van cap a la sala dels malalts.

EBENWALD, HOCHROITZPOINTNER.

HOCHROITZPOINTNER, *s'asseu i es disposa a escriure.*

EBENWALD *ha anat cap a la finestra, mira a baix, es neteja les ulleres.*

HOCHROITZPOINTNER, *diligent:* No vol seure, el professor?

EBENWALD: No es molesti Hochroitzpointner. Bé, Hochroitzpointner, com van les coses per aquí?

HOCHROITZPOINTNER, *alçant-se:* Moltes gràcies, professor. Van com poden anar poques setmanes abans del meu últim examen.

EBENWALD: No es preocupi, que no li passarà res de mal... amb la seva eficiència.

HOCHROITZPOINTNER: A nivell pràctic, em sento prou segur, però l'aridesa de la teoria, professor...

EBENWALD: Ah, tampoc no ha estat mai el meu fort. (*Se li apropa.*) Si això el tranquil·litza, en el meu temps també em van suspendre de fisiologia. Com pot veure, això no perjudica especialment la pròpia carrera.

HOCHROITZPOINTNER *que s'ha tornat a asseure, riu amb satisfacció.*

EBENWALD, mirant Hochroitzpointner per damunt de l'espatlla: L'informe de l'autòpsia?

HOCHROITZPOINTNER: Sí, professor.

EBENWALD: Gran satisfacció a Israel... no li sembla?

HOCHROITZPOINTNER, *insegur*: Què vol dir, professor?

EBENWALD: Sí, perquè la secció de Bernhardi ha triomfat.

HOCHROITZPOINTNER: Ah, professor, vol dir que el tumor era delimitat.

EBENWALD: I que realment ha sortit del ronyó.

HOCHROITZPOINTNER: Però, de fet, això no es podia constatar amb una seguretat absoluta. Més aviat ha estat, si puc dir-ho així, un atzar.

EBENWALD: Però què diu, Hochroitzpointner, un atzar...? Com pot...! D'això se'n diu intuïció! Ull clínic per al diagnòstic!

HOCHROITZPOINTNER: Però en cap cas era possible d'operar.

EBENWALD: Totalment exclòs. Els d'allà dalt, a l'hospital, es poden permetre aquests experiments, però nosaltres, en un institut relativament jove i, per dir-ho així, privat... Sap què, estimat col·lega? Hi ha casos en què únicament els internistes sempre poden operar. I a nosaltres ens retreuen que operem massa... Però continuï escrivint.

HOCHROITZPOINTNER *es posa a escriure*.

EBENWALD: Bé, bé, perdoni que l'hagi destorbat una vegada més. Vostè, naturalment, també fa pràctiques a la secció de Tugendvetter?

HOCHROITZPOINTNER: Sí, professor.

EBENWALD: Vull preguntar-li una cosa en confiança. Com són les lliçons del doctor Wenger?

HOCHROITZPOINTNER: El doctor Wenger?

EBENWALD: Sí, perquè substitueix sovint el vell, quan aquest ha d'anar urgentment de cacera o el fa cridar un príncep engripat.

HOCHROITZPOINTNER: Sí, efectivament, llavors imparteix les classes el doctor Wenger.

EBENWALD: I com són les seves classes?

HOCHROITZPOINTNER, *insegur:* Estan prou bé.

EBENWALD: Ah.

HOCHROITZPOINTNER: Potser una mica massa... massa erudites. Però molt brillants. Sí, és cert..., però no em puc permetre jutjar el meu futur cap...

EBENWALD: El seu futur cap, diu? Això encara no està decidit. Hi ha altres candidats. I d'altra banda, la conversa que mantenim és privada. Podríem perfectament seure i xerrar sobre tot això al Riedhof. Au va, parli. Què té contra el doctor Wenger? La veu del poble és la veu de Déu.

HOCHROITZPOINTNER: De fet, tinc poca cosa a dir sobre les seves lliçons, però sí sobre les seves maneres en general. Sap, professor, la veritat és que té una personalitat una mica prepotent.

EBENWALD: Ahà, estimat col·lega, això a què vostè fa referència és probablement idèntic a allò que el meu cosí, no fa

gaire, al Parlament, qualificava molt encertadament d'«argot espiritual».

HOCHROITZPOINTNER: Ah, molt bo. «Argot espiritual». (*Encoratjat.*) Però el doctor Wenger també en té d'altres.

EBENWALD: No hi ha res a fer... Estem vivint ja dins l'imperi dels dialectes.

BERNHARDI, OSKAR, KURT i la INFERMERA tornen de la sala dels malalts.

BERNHARDI: Bé, ja sóc aquí, estimat col·lega.

LA INFERMERA *li presenta un full per signar.*

BERNHARDI: Què hi ha? Alguna cosa més? Ah, bé. Doncs disculpi'm un moment, estimat col·lega. (*Mentre signa.*) Això, realment, em torna a fer un efecte ben estrany... (A *EBENWALD.*) Bé, aquí tenim un cas de septicèmia. Una noia de divuit anys. Completament conscient. Es vol aixecar, anar a passejar, es considera perfectament sana. I el pols és gairebé imperceptible. En menys d'una hora es pot haver acabat.

EBENWALD, en un to d'expert: Són coses que veiem sovint.

HOCHROITZPOINTNER, diligent: Vol que li posi una altra injecció de càmfora?

BERNHARDI, mirant-lo amb calma: S'hauria pogut estalviar la primera... (*Tranquil·litzant-lo.*) Però potser li ha procurat l'hora més feliç de la seva vida. Ja sé que tampoc no era aquesta la seva intenció.

HOCHROITZPOINTNER, irritat: Sí, per què no, senyor director? Al cap i a la fi no som pas uns carnisers.